

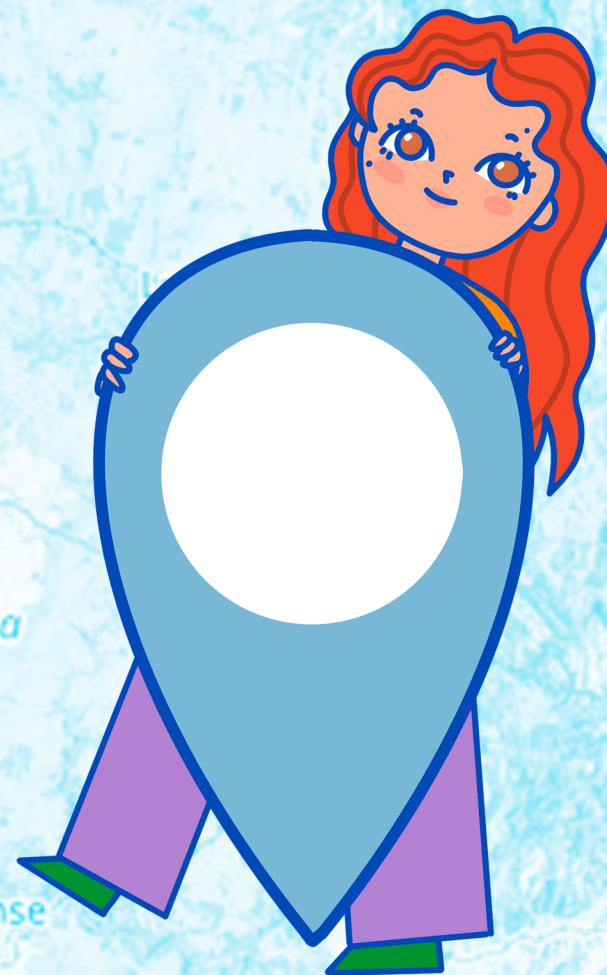
Fin dhe hartat

Në zbulim të
hartave të krijuara bashkarisht.

AXENCIA PARA A
MODERNIZACIÓN
TECNOLÓXICA DE GALICIA

CPC

Fina dhe Hartat. Në zbulim të hartave të krijuara bashkarisht.

Teksti: Pablo Sanxiao

Ilustrimet: Iria Iglesias

Shtëpia botuese: The GHANDALF Association

Përkthimi: Alen Tabaku

Ky punim është shpërndarë në kushtet e
liçensës Creative Commons 4.0 International,
me klauzola Atribuim dhe Ndarje-Njësoj.

(CC BY-SA 4.0 International)

Harta në kopertinë e ka burimin nga openstreetmap.org/copyright

Për më shumë informacione për këtë liçensë, ju lutem vizitoni:
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>

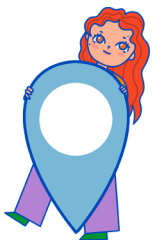
Edicioni i parë: Janar 2025

Ilustrimet, dizajn, dhe faqosje nga estudio Gnomo

Financuar me Fonde Publike: AMTEGA (Xunta de Galicia)

AXENCIA PARA A
MODERNIZACIÓN
TECNOLÓXICA DE GALICIA

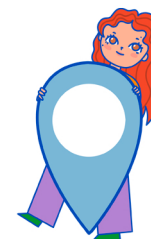

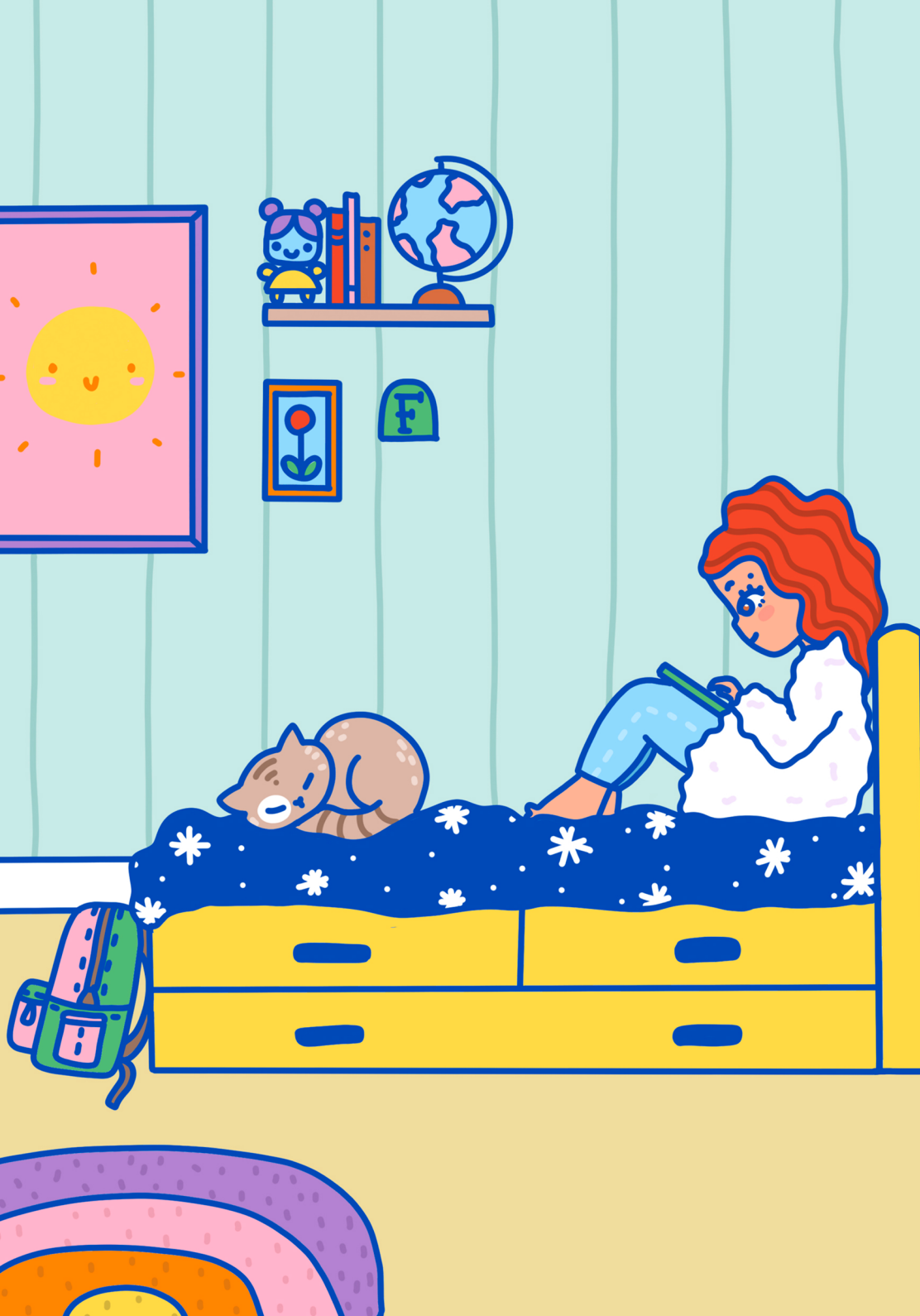
Fina dhe hartat

Në zbulim të
hartave të krijuara bashkarisht.

Teksti: Pablo Sanxiao

Ilustrimet: Iria Iglesias

Fina është 12 vjeç.

Ajo e adhuron teknologjinë dhe shpenzon kohën
e saj në tablet dhe kompjuter.

Por ajo nuk i përdor ato vetëm për të luajtur lojra. Epo, paksa...
por çfarë pëlqen ajo më tepër është të kërkojë dhe të mësojë gjëra të reja.

Fina shkon kudo me biçikletën e saj.
Një nga vendet e parapëlqyera që të vizitojë është shtëpia e gjyshes së saj.

“Gjyshe! Jam këtu! A ka biskota?”

Gjyshja e Finës jeton vetëm,
dhe Fina e viziton përherë.
Ajo adhuron të dëgjojë historitë e saj kur gjyshja e saj
ishtë e vogël dhe jetonte në Amerikë.

Gjyshja e saj kishte plot aventura.

Gjithashtu, ajo piqte biskota të shijshme.

“Gjyshe! Çfarë ndodhi?”

“Mendoj se nuk ka energji elektrike,”
thotë gjyshja me qetësi.

“Mos... Unë doja të shikoja
atë vendin që the ti në historinë tënde,
por bateria e tabletit ka mbaruar.”

“Mos u shqetëso!
Mendoj se unë e di se si ta
zgjidh këtë.”

“Çfarë është ajo, gjyshe?” Pyet Fina nga kurioziteti.

“Këto janë librat që unë solla nga Amerika.
Une solla kaq shumë sa që nuk di ku t'i vendos.
Ja ku është një libër që mund të të ndihmojë.”

“Çfarë libri është ai, gjyshe?” Pyet Fina me sy që shndërrisin.

“Është një atlas! Kur isha e vogël, hartat mund të gjendeshin nëpërmjet librave si këto. Atëherë nuk kishte mjete elektronike si tableti yt.”

“Por gjyshe, këto harta janë shumë të vjetra,
dhe atëherë nuk kishin teknologjinë si sot.
Pra si u krijuan hartat?”

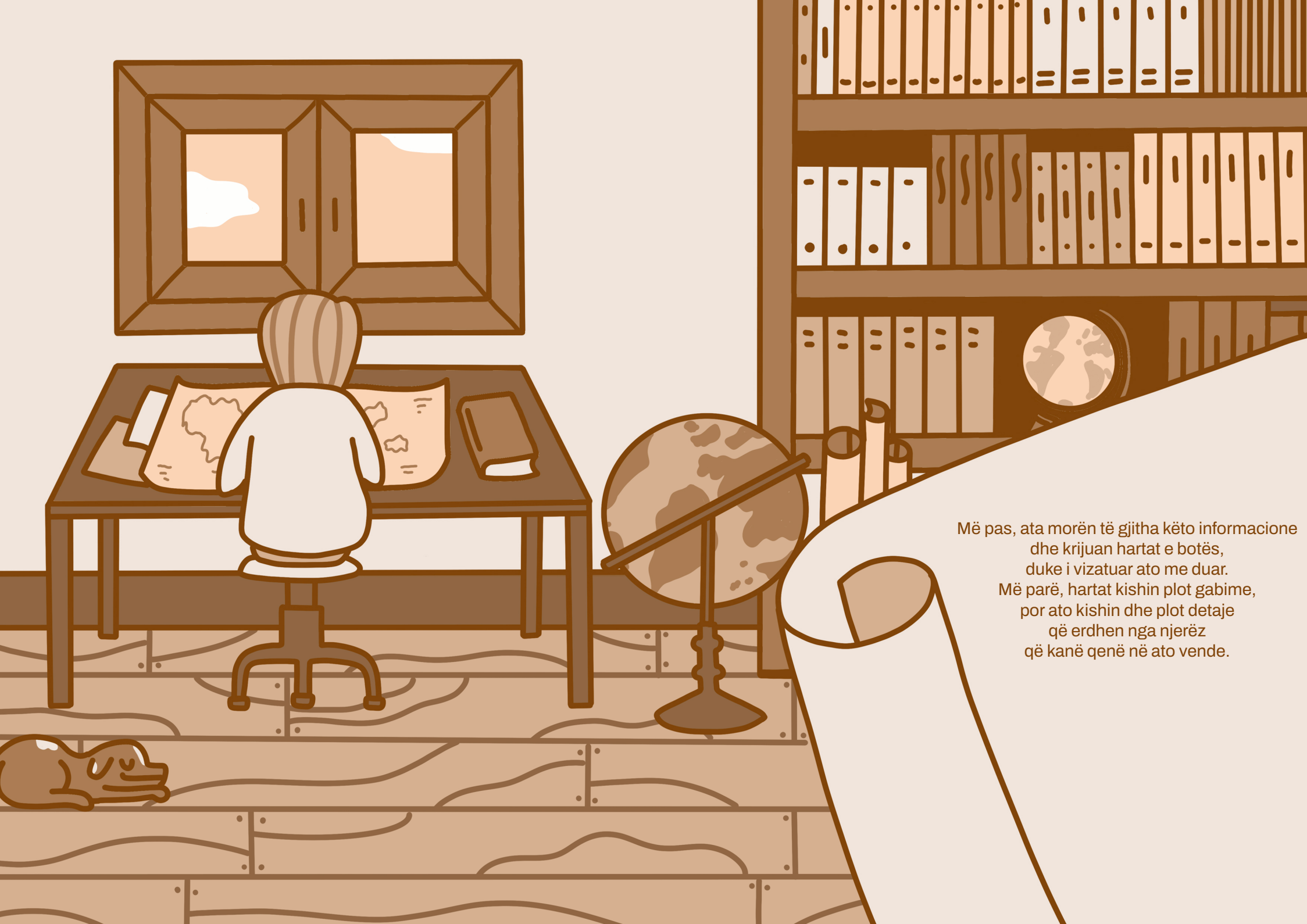
“Epo, hartografët i vizatonin ato.”

“Çfarë do të thuash se ato i vizatonin?” pyet Fina e mahnitur.

Gjyshja qesh dhe fillon të shpjegojë.

Hartografët merrnin informacione nga shumë vende
për të kuptuar si ishte bota.
Ata biseduan me eksplorues, tregtarëve, dhe detarëve
që i treguan atyre rreth aventurave që bënin, rrugëve që udhëtuan,
dhe sa gjatë donin të arrinin vende të ndryshme.

Më pas, ata morën të gjitha këto informacione
dhe krijuan hartat e botës,
duke i vizatuar ato me duar.
Më parë, hartat kishin plot gabime,
por ato kishin dhe plot detaje
që erdhen nga njerëz
që kanë qenë në ato vende.

“Por gjyshe, të krijosh një harte
duhet të ketë kërkuar shumë njerëz,” tha Fina mendueshëm.

“Sigurisht, Fina. Çdo person kontribuoi
pak por me plot vlera dhe informacione,
dhe së bashku, ato krijuan hartën e botës.”

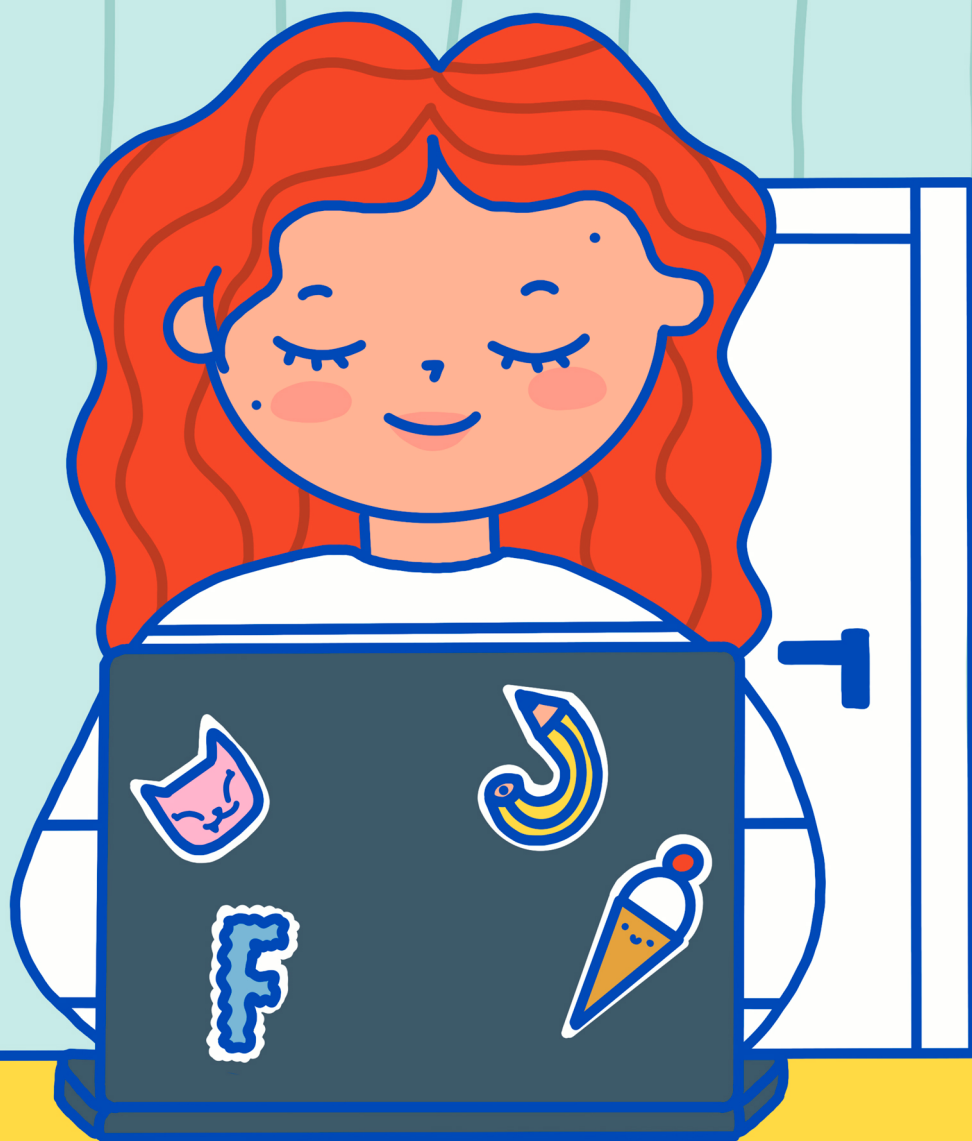

“Mirupafshim, gjyshe! Unë kam për të studiuar shumë!”

“Jam e sigurt se ti do të mësosh plot,”
thotë gjyshja me një buzëqeshje. “Dhe ec ngadalë me biçikletën tënde.
Më informo kur të arrish në shtëpi.”

“Sigurisht, gjyshe!”

Kur Fina kthehet në shtëpi, ajo vrapon për në dhomën
e saj për të studiuar harta të ndryshme.
Një projekt i tërheq vëmendjen.
Quket OpenStreetMap, dhe është përshkruar si
“një hartë e botës e krijuar nga njerëz si ti dhe falas për t'u përdorur nga të gjithë.”

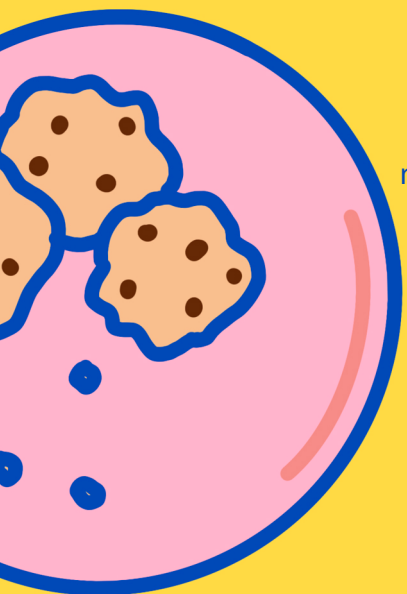

Herën tjetër Fina viziton gjyshen e saj,
ajo është e entuziasmuar.
Ajo nuk mund të presë të tregojë
për zbulimin e saj.

“Shiko, gjyshe!
Kur po kërkoja,
unë pashë këtë projekt.
Nëpërmjet internetit,
kushdo mund të ndihmojë
të krijojë një hartë të botës
duke vizatuar vendet
që ato dinë.
Është si ajo
që më tregove ti
për hartografët!”

“Por tani, me teknologji, është më e lehtë,
gjyshe. Shiko!
Unë krijova një llogari, dhe tani
mund të shtoj informacione në hartë. E shikon?
Në shtëpi, unë vizatova shkollën time,
që nuk ishte në hartë, dhe shtova emrin e saj.
Tani shfaqet në hartë!”

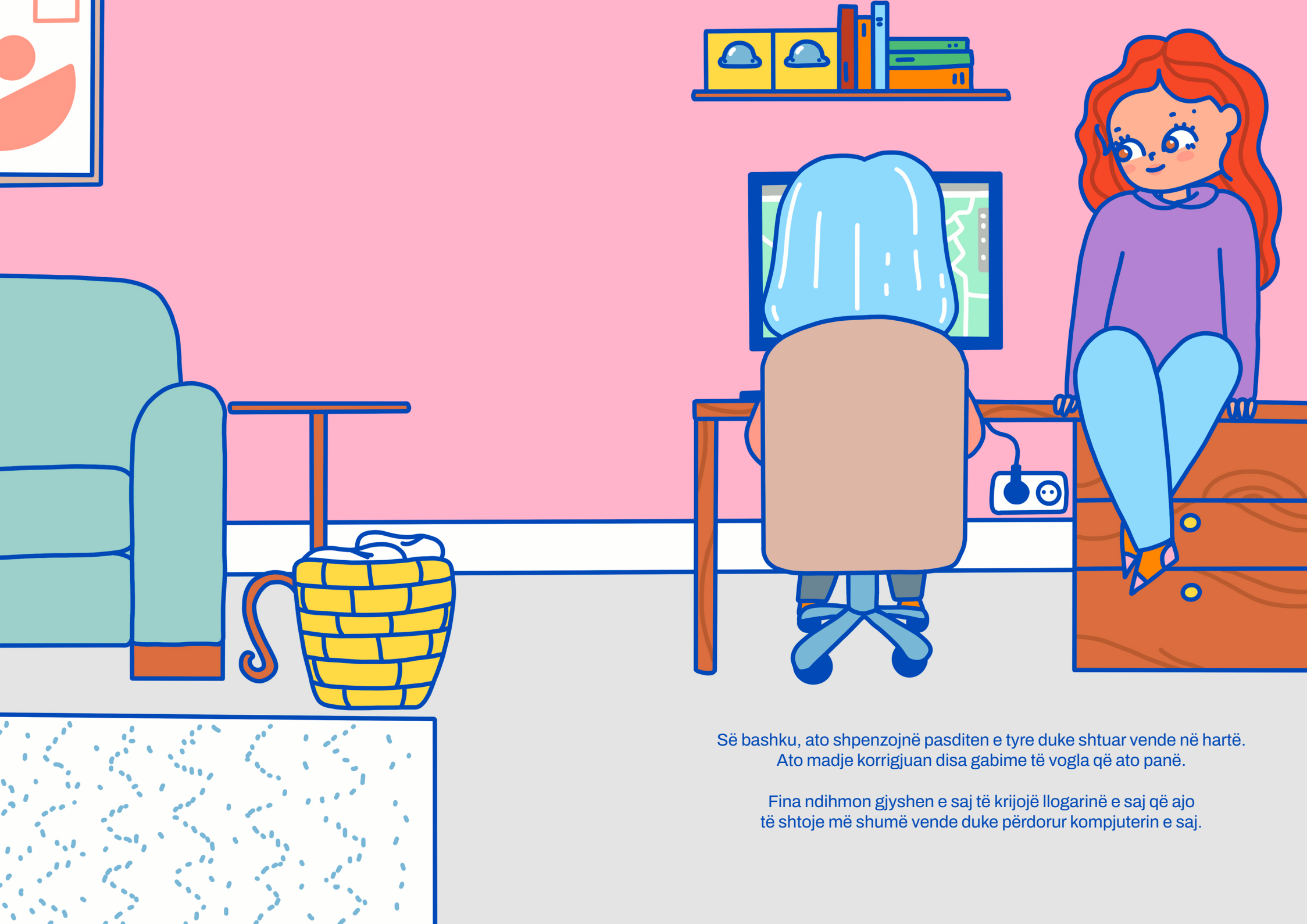

“Pra ti qenke një hartografe digjitale!”
thotë gjyshja e lumturuar.

“Kështu mendoj, gjyshe.
Por... ti mund të bëhesh e tillë gjithashtu!
A sheh diçka që mungon nga harta?”

“Tani që e përmende...
nuk shoh qendrën ku bëj unë pilates
me shoqet e mia.”

“Le ta shtojmë tani, gjyshe!”

Së bashku, ato shpenzojnë pasditen e tyre duke shtuar vende në hartë.
Ato madje korrigjuan disa gabime të vogla që ato panë.

Fina ndihmon gjyshen e saj të krijojë llogarinë e saj që ajo
të shtojë më shumë vende duke përdorur kompjuterin e saj.

Kur ato nuk dinin më ndonjë vend tjetër për të shtuar,
ato vendosin të shkojnë jashtë për një ecje dhe
zbulojnë vende së bashku.
Fina sjell tabletin e saj dhe shikon në OpenstreetMap
ndërsa ato ecin.

Kur ato gjejnë një rrugë ose një vend të rëndësishëm
që nuk është në hartë, ato ndalojnë për ta shtuar.

Gjëja e fundit që ato shtojnë është
një dyqan karamелеje,
ku Fina blen disa karamеле për të ngrëne.

“Dhe çfarë ndodh me të dhënat që ne shtojmë?”

“Do ta shohësh, Gjyshe. Të dhënat janë të hapura/lira.
Kushdo mund t'i përdorë për çfarëdo arsye që duan
pa paguar apo kërkuar leje.
Ato thjeshtë duhet të thonë burimin e tyre.”

Duke ngrënë karamelët e fundit nga qesja, Fina pyet,

“A mund të shkojmë për më shumë ecje si kjo, gjyshe?
Unë kuptova që ka shumë informacione të tjera për të shtuar në hartë.”

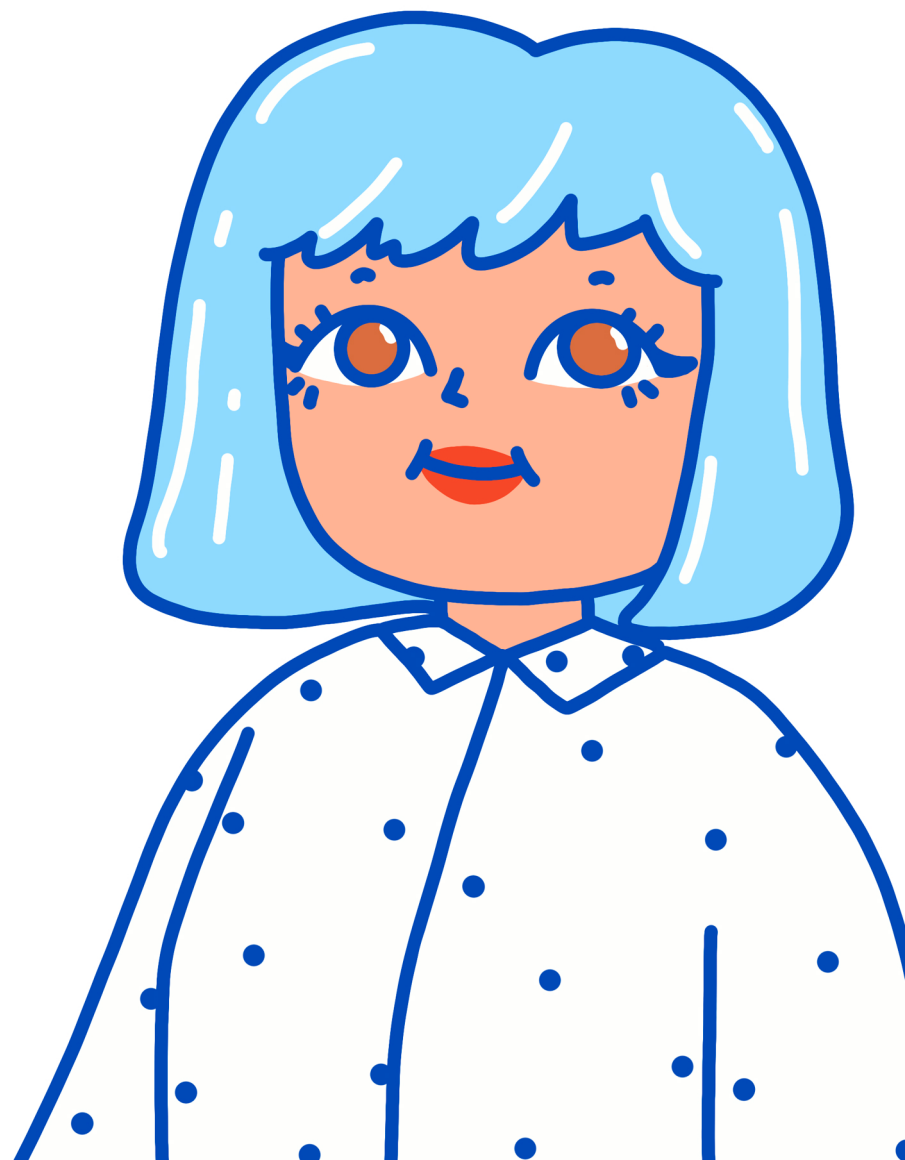
Gjyshja jep përqafimin e saj plot dashuri dhe përgjigjet,

“Sigurisht, kurdo që do. Jemi hartografë tani!”

Nëse e pëlqyet historinë tonë dhe do që të bëhesh dhe ti një hartograf,
mund të visitosh faqen e internetit të OpenStreetMap (<https://openstreetmap.org/>)
dhe të fillosh të hartëzosh.

Së bashku, mund të krijojmë një hartë të botës që është aktuale dhe e saktë,
për shkak të dijes lokale dhe bashkëpunimit.

Shoqata GHANDALF

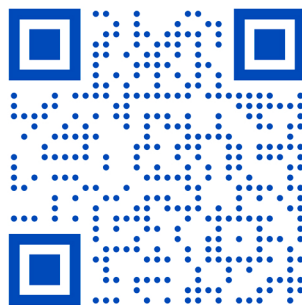
Ne jemi një organizatë jofitimprurëse. Ne punojmë për promovimin e kulturës së hapur: Softuer i Lirë, Pajisje të Lira dhe të Dhëna të Hapura. To achieve this goal, we carry out all kinds of activities, organizing and collaborating on events, workshops, talks... kudo që ndahet kultura/dija e hapur, mund të gjeni një “ghandalfeira.”

Si një shoqatë galike, ne duam të promovojmë kulturën e hapur dhe të krijojmë më shumë dokumentacion teknik në gjuhën galike. Kjo është arsyeja pse ne ndërmarrim projekte botimi dhe përkthimi që lidhen me Softuerin e Lirë në gjuhën galike. Ju lutemi shikoni botimet tona të tjera.

Ne gjithashtu mendojmë se është shumë e rëndësishme të përhapim vlerat e Softuerit të Lirë dhe kulturës së hapur midis të rinjve, prandaj ne organizojmë biseda dhe punëtori në qendrat arsimore galike.

Nëse dëshironi të bashkëpunoni për shfrytëzimin e teknologjisë për të përmirësuar shoqërinë, Shoqata GHANDALF do të ishte e lumtur t'ju ofrojë gjithë ndihmën që mundemi.

www.ghandalf.org

www.openstreetmap.org